

Beslutningsforslag nr. B 125

Folketinget 2009-10

Fremsat den 9. februar 2010 af Kirsten Brosbøl (S) og Christine Antorini (S), Leif Lahn Jensen (S), Pernille Vigsø Bagge (SF), Nanna Westerby (SF), Marianne Jelved (RV), Johanne Schmidt-Nielsen (EL) og Per Clausen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om vejledende timetal for seksualundervisning

Folketinget pålægger regeringen at fastsætte et vejledende undervisningstimetal for seksualundervisningen i folkeskolen. Det konkrete timetal skal fastsættes på baggrund af en vurdering af det tidsforbrug, der er nødvendigt for at nå de målsætninger, som er beskrevet i »Fælles Mål 2009 – Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab«.

Folketinget opfordrer samtidig regeringen til at igangsætte en evaluering af faget sundheds- og sek-

sualundervisning og familiekundskab med henblik på at belyse det nuværende omfang og kvaliteten af undervisningen i faget samt vurdere, hvorvidt der er behov for at skille seksualundervisning ud som et selvstændigt fag med et minimumstimetal. Evalueringen bør også omfatte, i hvor høj grad lærerne er fagligt klædt på til at varetage undervisningen, herunder i hvilket omfang de er uddannede/efteruddannede i seksualundervisning.

Bemærkninger til forslaget

Formålet med beslutningsforslaget er at sikre, at ingen unge forlader folkeskolen uden at have modtaget seksualundervisning i et omfang, som står mål med de fælles mål for faget sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.

Langt fra alle unge i Danmark modtager i dag tidssvarende og relevant seksualundervisning. Seksualundervisningen er mange steder et nedprioriteret fag i folkeskolen, der i mange tilfælde langt fra lever op til de krav og hensigter, der er beskrevet i de fælles mål for faget, og kun en lille del af lærerne har de pædagogiske redskaber og faglige kompetencer til hensigtsmæssigt at varetage undervisningen i faget.

Dette er understreget i flere undersøgelser af seksualundervisningen i folkeskolen. (»Kortlægning af seksualundervisning i Danmark«, Sex & Samfund (2005), og »Evaluering af kampagnen Uge Sex«, Sex & Samfund (2009)). Disse viser bl.a. følgende:

- Seksualundervisningen i folkeskolerne er usystematisk, meget uhomogen og af svingende kvalitet.
- 80 pct. af lærerne, der underviser i faget, har i 2009 ikke modtaget uddannelse/efteruddannelse eller anden form for opkvalificering i faget.
- Over 90 pct. af lærerne har ikke adgang til efteruddannelse på seksualundervisningsområdet.
- 85 pct. af lærerne har ikke adgang til tidssvarende undervisningsmaterialer ud over det gratis materiale, der udsendes af foreningen Sex & Samfund i forbindelse med kampagnen Uge Sex.
- 80 pct. af lærerne oplever, at der ikke er etableret faglige miljøer om seksualundervisning.
- 85 pct. af lærerne angiver, at de ikke har en ansvarsperson for faget på skolen.
- Læreruddannelserne har et uensartet udbud af kurser, og det er ikke obligatorisk for de studerende at gennemføre kurserne.

Derudover har vi i Danmark ikke tradition for målrettet at tilbyde seksualundervisning til unge, efter de forlader folkeskolen. Dette er et problem set i relation til, at det først er i denne periode af deres liv, de fleste unge for alvor bliver seksuelt aktive. Tidligere var unge på de gymnasiale uddannelser sikret en vis form for seksualundervisning gennem

faget biologi, men denne mulighed er blevet begrænset med den seneste reform af gymnasiet. Unge på erhvervsuddannelserne har heller ikke noget decideret tilbud om seksualundervisning. Derfor er det des mere afgørende, at folkeskolens seksualundervisning har et omfang, der sikrer de unge den basale viden og dermed mulighed for et sundt og sikkert sexliv.

Mange unge dyrker usikker sex

Der er mange gode læringsmæssige, dannelsesmæssige og ikke mindst sundhedsmæssige grunde til, at seksualundervisning skulle sættes højere på dagsordenen – ikke mindst i en tid, hvor antallet af smittede med klamydia og andre sexsygdomme er kraftigt stigende. De senest offentliggjorte tal fra Statens Serum Institut for 2008 viser, at antallet af fundne klamydiasmittede i 2008 steg med 3.321 til en ny kedelig rekord på 29.116 positive klamydiatest. Bare i løbet af en 8-årig periode er der tale om fordobling, og intet tyder på, at kurven er på vej til at knække.

En Gallupundersøgelse fra 2009 bekræfter desuden, at unge i dag i al for ringe grad er opmærksomme på og beskytter sig mod sexsygdomme. Undersøgelsen viser, at 75 pct. af de unge mænd og 58 pct. af kvinderne enten slet ikke eller kun i ringe grad bekymrer sig om sexsygdomme. Dette er tal, der bekræftes i andre undersøgelser som f.eks. Sundhedsstyrelsens Ung2006, der viser, at en alt for stor del af de unge ikke dyrker sikker sex. (»Ung2006 – 15-24-åriges seksualitet – viden, holdninger og adfærd«, Sundhedsstyrelsen 2007).

Skolen er den centrale arena for indsatser for unges seksuelle sundhed

Der er bred enighed i den internationale forskning om, at skolen er den helt centrale arena for seksualundervisning, der ønsker at påvirke unges seksuelle udvikling. (Forsberg, M.: »Ungdomars sexuella hälsa. Internationella kunskapssammanställningar och svenska erfarenheter av förebyggande arbete«, Socialstyrelsen, Stockholm, 2007, og »International Guidelines on Sexuality Education: An evidence informed approach to effective sex, relationships and HIV/STI education«, UNESCO, 2009). Det er

her, man når stort set alle børn og unge, samtidig med at egentlige undervisningsbaserede indsatser viser sig som de mest effektive, når det handler om at udvikle unges forhold til sex og seksualitet og deres evner til at vurdere risici.

Forskningen viser, at der er nogle særlige karakteristika, der kan fremhæves ved en god og effektiv seksualundervisning:

- Den tager udgangspunkt i en aktiv og involverende pædagogik og benytter en stor variation af undervisningsmetoder, f.eks. dialog, vurderingsøvelser, rollespil m.v.
- Den foregår i et trykt socialt miljø.
- Der kommunikeres åbent om sex og relaterede temaer i undervisningen.
- Undervisningen tilrettelægges i forhold til elevernes alder og seksuelle erfaring.
- Underviserens evne til at skabe en troværdig og tillidsfuld relation til eleverne er afgørende for, om undervisningen kan fremme en forandringsproces hos eleverne.
- Underviseren skal være oprigtigt interesseret i at arbejde med seksualundervisningen og have modtaget særlig uddannelse inden for området med fokus på involverende pædagogik.

Skal resultaterne fra forskningen tages alvorligt, er underviserens uddannelse og kompetencer helt centrale. Lærerne skal være kompetente til at håndtere de særlige udfordringer, der knytter sig til seksualundervisningens faglighed.

Med den nye læreruddannelse fra 2007 blev det obligatorisk for seminarierne at udbyde seksualundervisning. Bekendtgørelse nr. 408 af 11. maj 2009 om uddannelse til professionsbachelor som lærer i folkeskolen, § 55, fastslår, at seminarierne fremover skal udbyde kurser inden for folkeskolens timeløse fag, bl.a. sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab. Derimod er der ikke krav til de studerende om at gennemføre kurset.

I et svar til Folketingets Uddannelsesudvalg den 16. november 2009 (alm. del – spørgsmål 19) svarer undervisningsministeren, at kun få studerende har gennemført kurset indtil nu, og at nogle af seminarierne først udbyder faget fra 2010/2011. Det er ifølge ministeren ikke muligt at foretage opgørelse af det gennemsnitlige timetal for forløbet. I svar på alm. del – spørgsmål 18 oplyser undervisningsmi-

nisteren, at seksualundervisning ikke aktuelt indgår i professionshøjskolernes program for efteruddannelsesstilbud for lærere i folkeskolen.

Svarene bekræfter det billede, som også tegnes af en rundringning til alle landets læreruddannelser, som foreningen Sex & Samfund har foretaget i januar 2008. Det er uklart, hvordan kurset i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab bliver praktiseret, og der er store forskelle med hensyn til antallet af afholdte kurser og kursernes omfang og deltagerantal.

Vejledende timetal

Det foreslås, at ministeren fastsætter et vejledende undervisningstimetal for faget Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab. Faget er i dag et af folkeskolens timeløse fag, men grundet de store udsving i omfanget og kvaliteten af undervisningen som beskrevet ovenfor mener forslagsstillerne, at det vil styrke faget, såfremt undervisningsministeren fastsætter et vejledende timetal.

Det konkrete timetal skal fastsættes på baggrund af en vurdering af det tidsforbrug, der er nødvendigt for at nå de målsætninger, som er beskrevet i de fælles mål for faget. Forslagsstillerne vil lade det være op til ministeriets faglige vurdering, hvor mange timer der vil være nødvendige.

Fastsættelsen af et vejledende timetal ændrer ikke på, at det er op til skolerne selv at planlægge undervisningsforløbet, herunder i hvilke fag timerne skal placeres, og om man vil sprede timerne ud over hele skoleåret eller f.eks. afvikle dem som en temauge. Det er således ikke anderledes end i dag, og det vil ikke være udgiftskrævende, da der ikke er tale om ekstra timer, men blot en tilkendegivelse af, hvor mange timer de fælles mål nødvendiggør.

Evaluering

Regeringen opfordres til at igangsætte en evaluering af faget sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab. Formålet med en sådan evaluering er at få en officiel vurdering af det nuværende omfang og kvaliteten af undervisningen i faget. Mere viden om dette ville kunne pege i retning af, hvilke øvrige tiltag der kunne styrke seksualundervisningen. Et vigtigt element i en sådan evaluering vil være at spørge eleverne selv om, hvordan de op-

fatter undervisningen, og hvilke ønsker de har til en bedre seksualundervisning. Forslagsstillerne finder endvidere, at det på baggrund af evalueringen bør overvejes at skille seksualundervisning ud som et selvstændigt fag, eventuelt med et minimumstimetaltal, som er mere forpligtende for skolerne end et vejledende timetal.

Evalueringen bør endvidere se på, i hvor høj grad lærerne er fagligt klædt på til at varetage undervisningen, herunder i hvilket omfang de er uddannede/

efteruddannede i seksualundervisning. Som ovenfor nævnt udbydes der i dag ikke efteruddannelse i seksualundervisning på professionshøjskolerne, hvilket kunne indikere, at der ikke foregår megen efteruddannelse i faget. En evaluering kunne begrunde eventuelle yderligere tiltag for at sikre lærernes faglige kompetencer i faget, f.eks. en styrket indsats på professionshøjskolerne eller oprettelse af et videntcenter til at udvikle nye metoder og materiale og varetage efteruddannelsesindsatsen.

*Skriftlig fremsættelse***Kirsten Brosbøl (S):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om vejledende timetal for seksualundervisning.

(Beslutningsforslag nr. B 125).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.